

<https://doi.org/10.15407/socium2019.04.185>
УДК 303.62-0.53(477)

Нестеренко Є.О., координатор проєкту U-Report, ГО “Український інститут соціальних досліджень імені Олександра Яременка”, вул. Панаса Мирного, 26, Київ, 01011, Україна, email: nyevheniya@gmail.com,

Людоговська К.В., асистент проєкту U-Report, ГО “Український інститут соціальних досліджень імені Олександра Яременка”, вул. Панаса Мирного, 26, Київ, 01011, Україна, email: karina.lyudogovska@knu.ua

ДАЙДЖЕСТ ОПИТУВАНЬ U-REPORT: II КВАРТАЛ 2020 РОКУ (НАВЧАННЯ ПІД ЧАС КАРАНТИНУ, РОЗВИТОК ЕНЕРГЕТИКИ, РЕФОРМА ІНТЕРНАТІВ)

Представлено результати опитувань інноваційного молодіжного проєкту U-Report за квітень – червень 2020 р.: навчання молоді під час карантину, організація навчального процесу, ставлення до дистанційного навчання, неформальна освіта протягом карантину, обізнаність молоді про енергетику в Україні, безпеку електростанцій для довкілля, задоволеність якістю освіти в інтернатних закладах, ставлення молоді до реформи інтернатних закладів.

Ключові слова: інноваційні методи опитування, U-Report, думка молоді, навчання під час карантину, енергетика, реформа інтернатів.

Nesterenko Ye.O., U-Report project coordinator, NGO “Ukrainian Institute for Social Research after Olexander Yaremenko”, 26, Panasa Myrnoho Str., Kyiv, 01011, Ukraine, email: nyevheniya@gmail.com,

Lyudohovska K.V., U-Report project assistant, NGO “Ukrainian Institute for Social Research after Olexander Yaremenko”, 26, Panasa Myrnoho Str., Kyiv, 01011, Ukraine, email: karina.lyudogovska@knu.ua

DIGEST OF U-REPORT SURVEYS: 2ND QUARTER OF 2020 (STUDYING DURING QUARANTINE, POWER ECONOMY DEVELOPMENT, REFORM OF BOARDING SCHOOLS)

Paper presents the results of the innovative youth project U-Report. Report for April - June 2020: young people's study during quarantine, organization of educational process, attitude towards distance learning, non-formal education during quarantine, youth awareness of power economy in Ukraine, the safety of power plants for the environment, satisfaction with the quality of education in boarding schools, youth attitude to reform of boarding schools.

Keywords: innovative survey methods, U-Report, youth opinion, studying during quarantine, power economy, reform of boarding schools.

Громадська організація “Український інститут соціальних досліджень імені Олександра Яременка” спільно з Представництвом Дитячого фонду ООН (ЮНІСЕФ) в Україні реалізовує глобальний молодіжний проєкт U-Report (“Ю-Репорт”)¹.

¹ Приєднатися до U-Report можна за допомогою Telegram /Facebook/Viber, написавши “СТАРТ” на бот/сторінку UReportUkraine/U-Report Ukraine. Інформацію про проєкт і результати досліджень можна знайти за посиланнями: www.facebook.com/ureportukraine та www.ukraine.ureport.in

© Нестеренко Є.О., Людоговська К.В., 2020

Проект U-Report – інтерактивний інструмент для проведення щотижневих актуальних опитувань серед підлітків і молоді через Facebook Messenger, Telegram, Viber. Результати опитувань використовуються у діяльності урядових установ, громадських об'єднань і міжнародних організацій.

Сьогодні U-Report реалізовується у 60 країнах світу та налічує понад 10 млн учасників.

В Україні кількість U-репортерів становить більше ніж 96 500 і постійно зростає. За 3 роки існування проекту команда U-Report запустила понад 200 опитувань на актуальні теми для молоді та провела більше ніж 300 презентацій і тренінгів по всій Україні.

U-Report – простий спосіб молодих людей донести свою думку до осіб, що приймають рішення. У цій публікації знайомимо читачів з новими результатами опитувань U-репортерів.

Опитування “Навчання під час карантину”. Опитування відбувалося 24–27 квітня 2020 р. в партнерстві з Секцією освіти ЮНІСЕФ та Міністерством освіти і науки України. У ньому взяли участь 7950 U-репортерів віком 14–24 роки. Результати опитування допомогли виявити ставлення молоді до дистанційного навчання під час карантину і будуть враховані для покращення подальшої організації цього процесу.

U-репортерам, які є школярами (14,7%) чи студентами (58%), було поставлене запитання: “Як організовано Ваш навчальний процес під час карантину?”. За можливості множинного вибору альтернатив, переважна більшість опитаних (55,1%) відповіла, що вони навчаються за допомогою Google Classroom, Moodle, Microsoft Teams тощо; заняття проводяться он-лайн через Skype, Zoom у 48,4% респондентів; виконують багато письмових робіт (творів, есе, рефератів) 32,6% U-репортерів; потрібні теми винесені на самостійне опрацювання у 32,6%; проходять тематичні онлайн-курси із зовнішніх освітніх ресурсів – 8,1%; використовують заздалегідь записані відеоуроки/лекції від вчителя – 6,2%; навчаються за допомогою проекту “Всеукраїнська школа онлайн” на телеканалах – 5,2%; “Всеукраїнська школа онлайн” на YouTube – 4,3%; інше – 3,3%; зазначили, що процес ніяк не організований і це схоже на канікули – 5,1% (рис. 1).

Чим молодшими є респонденти, тим частіше вони відповідали, що навчаються за допомогою Google Classroom, Moodle, Microsoft Teams тощо: 14–16 років – 61,7%, 17–18 років – 57,3%, 19–20 років – 56,1%, 21–22 роки – 50%, 23–24 роки – 44,1%. Розподіл за віком опитаних, у кого заняття проводяться он-лайн через Skype, Zoom, є таким: 14–16 років – 45,8%, 17–18 років – 51,8%, 19–20 років – 52,9%, 21–22 роки – 41,8%, 23–24 роки – 44,5%.

Близько половини респондентів (47%) відповіли, що вчителі/викладачі контролюють виконання завдань декілька разів на тиждень чи щотижня; перевіряють щодня – 24,2%; перевіряють рідше, ніж раз на тиждень – 19%; взагалі не контролюють виконання завдань – 6,8%; інше – 2,8% (рис. 2).

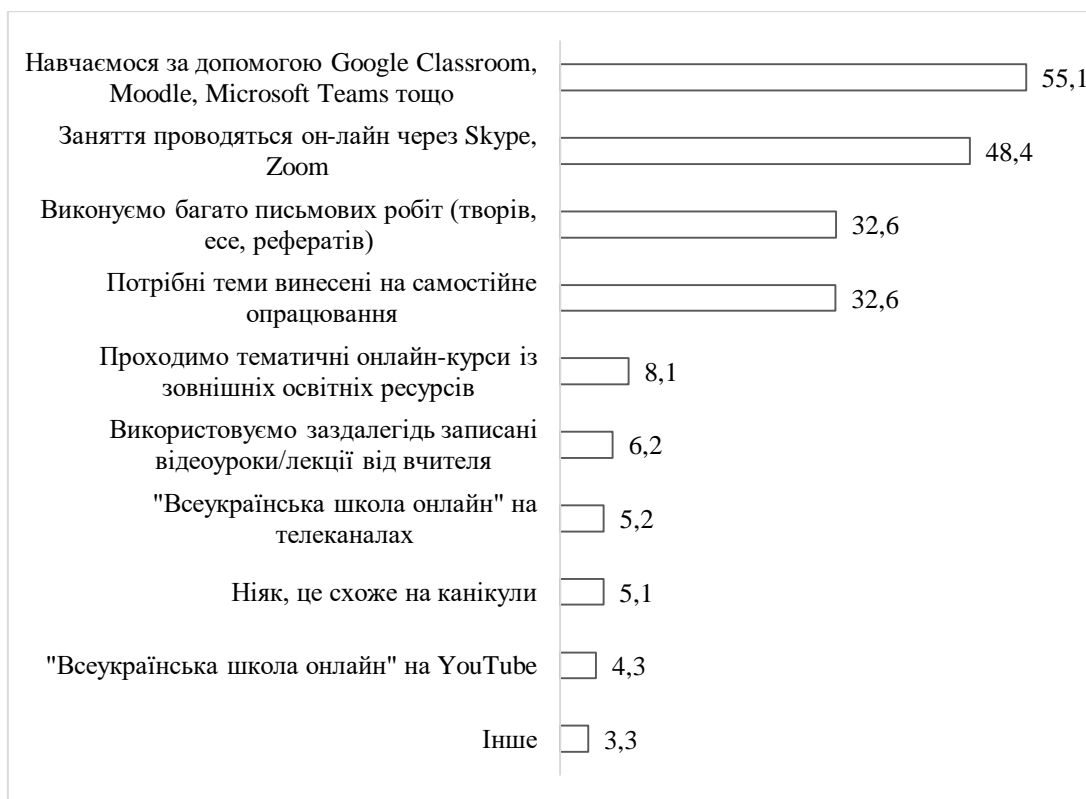

Рис. 1. Розподіл відповідей на запитання: “Як організовано Ваш навчальний процес під час карантину?”, N=5515, %

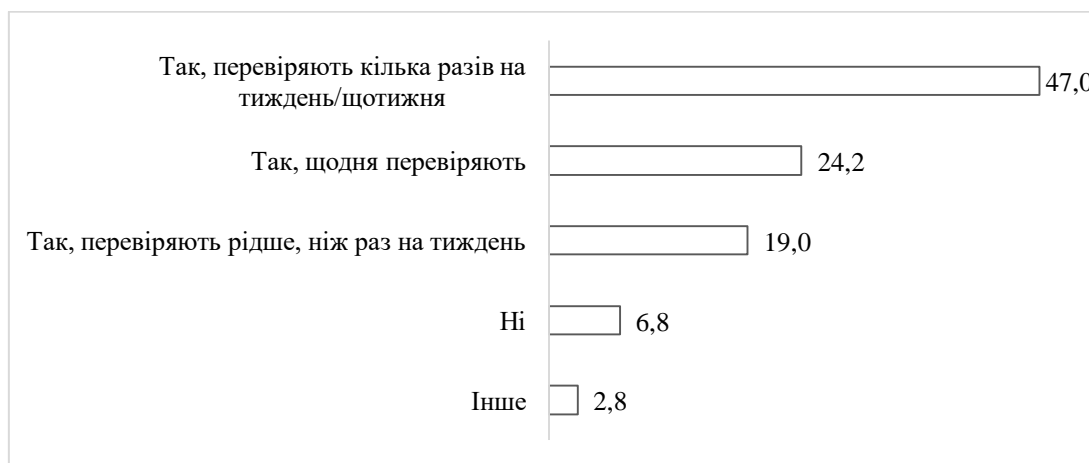

Рис. 2. Розподіл відповідей на запитання: “Чи контролюють вчителі/викладачі виконання завдань?”, N=5451, %

На думку опитаної молоді, порівняно зі звичним процесом навчання, навантаження під час дистанційного навчання збільшилося (66%), зменшилося (20,7%), важко відповісти на це запитання (13,2%), не змінилося (0,2%) (рис. 3).

Чим молодшими є респонденти, тим частіше вони відповідали, що навантаження під час дистанційного навчання збільшилося: 14–16 років – 70,5%, 17–18 років – 69,7%, 19–20 років – 69,1%, 21–22 роки – 58,7%, 23–24 роки – 50,7%. Розподіл за віком опитаних, які вважають, що навантаження зменшилося, є таким: 14–16 років – 20,8%, 17–18 років – 19,9%, 19–20 років – 18,2%, 21–22 роки – 23,2%, 23–24 роки – 27%.

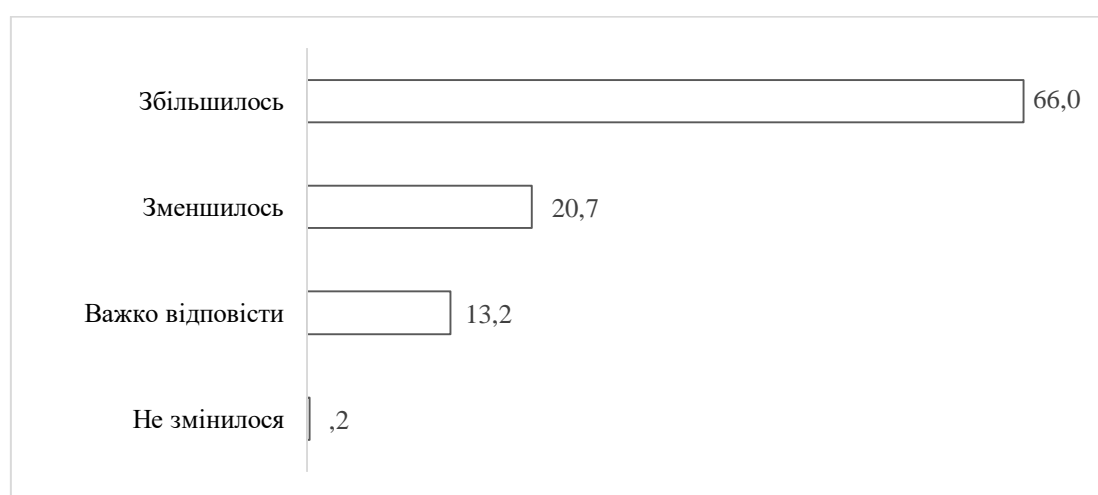

Рис. 3. Розподіл відповідей на запитання: “Порівняно зі звичним процесом навчання, Ваше навантаження під час дистанційного навчання...”, N=5408, %

Переважає більшість респондентів (60,7%) зазначила, що їм не подобається такий режим навчання, а 38,8% – подобається (N=5395).

За віковими групами, частка респондентів, яким подобається такий режим дистанційного навчання, є такою: 14–16 років – 43,7%, 17–18 років – 38%, 19–20 років – 34,5%, 21–22 роки – 40,7%, 23–24 роки – 46,1%. Розподіл опитаних, яким цей режим не подобається, є таким: 14–16 років – 56,1%, 17–18 років – 61,5%, 19–20 років – 65%, 21–22 роки – 58,9%, 23–24 роки – 52,1%.

Серед U-репортерів, яким цей режим подобається, зазначали такі переваги: гнучкий графік навчання – 52,1%; можливість вчитись у комфортному для себе місці – 45,5%; більше вільного часу – 35,9%; відсутність традиційних лекцій – 18,8%; можливість самостійно обирати, що вчити – 15,3%; відсутність відкритої конкуренції (як зазвичай на уроках/семінарах) – 13,9%; інше – 1,7% (рис. 4).

Чим молодшими є респонденти, тим частіше вони повідомляють, що мають більше вільного часу: 14–16 років – 45,4%, 17–18 років – 38,6%, 19–20 років – 36,9%, 21–22 роки – 29%, 23–24 роки – 23,6%.

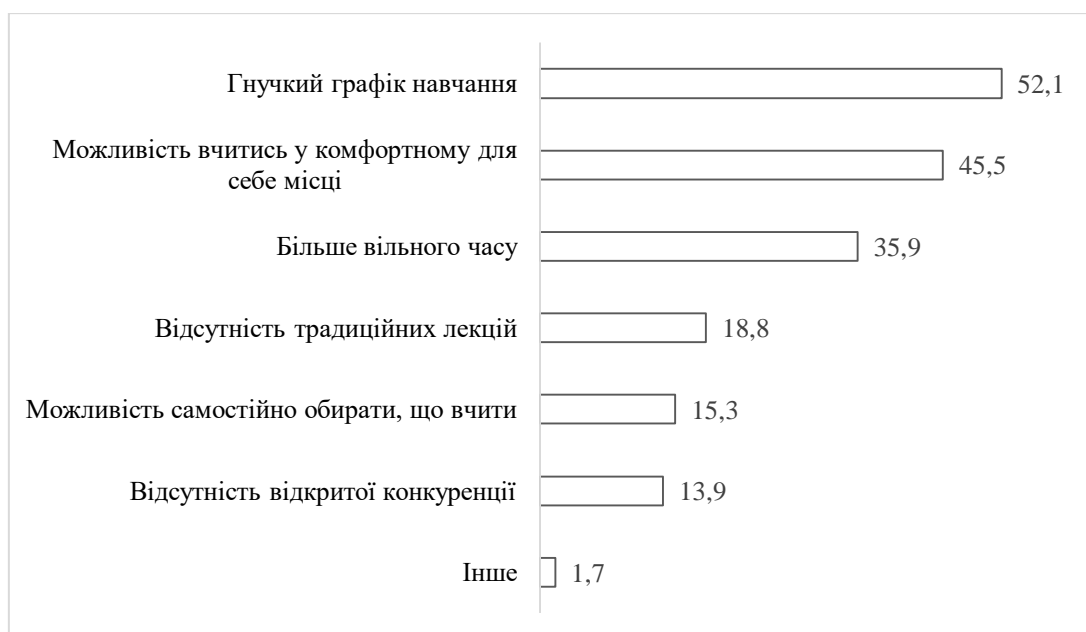

Рис. 4. Розподіл відповідей на запитання: "Що Вам в цьому найбільше подобається?", N=2073, %

Водночас відповіді U-репортерів на запитання: "Що Ви хотіли б покращити?" розподілилися таким чином: адаптувати/змінити навчальну програму, завдання – 29,4%; краще структурувати процес навчання – 29,4%; налагодити зворотний зв'язок від вчителів/викладачів – 17%; використовувати більш технологічні методи (відео-конференції, роботу в чатах і онлайн-документах тощо) – 16,4%; графік навчання зробити гнучкішим – 15%; важко відповісти – 13,9%; все влаштовує – 13,2%; посилити контроль за виконанням завдань – 3,7%; інше – 2,1% (рис. 5).

Переважній більшості опитаної молоді (69,9%) вдається організувати себе для дистанційного навчання, 30,1% – не вдається (N=5261). Серед U-репортерів, кому не вдається, зазначали такі причини: відсутність робочої атмосфери – 51,6%; емоційний стан (важко думати про навчання, коли всі панікують) – 28,2%; невміння у цілому планувати свій час – 25,4%; присутність членів родини – 22,3%; відсутність технічних можливостей для дистанційного навчання – 10,6%; інше – 7% (рис. 6).

Серед опитаних школярів 18,2% зазначили, що батьки допомагають їм опанувати навчальний матеріал; батьки не допомагають – 74,4%; важко відповісти – 7,4% (N=297). При цьому 12,8% хотіли б, щоб батьки більше допомагали їм під час дистанційного навчання; не хотіли б цього – 81,1%; важко відповісти – 6,1%.

Щодо категорії респондентів, які вже не навчаються, то 32,4% з них займаються чи планують займатися неформальною освітою під час карантину для професійного розвитку; для особистого розвитку – 31,1%; розвивають своє хобі – 19%; не планують займатися неформальною освітою протягом цього часу – 23,3% (N=2101).

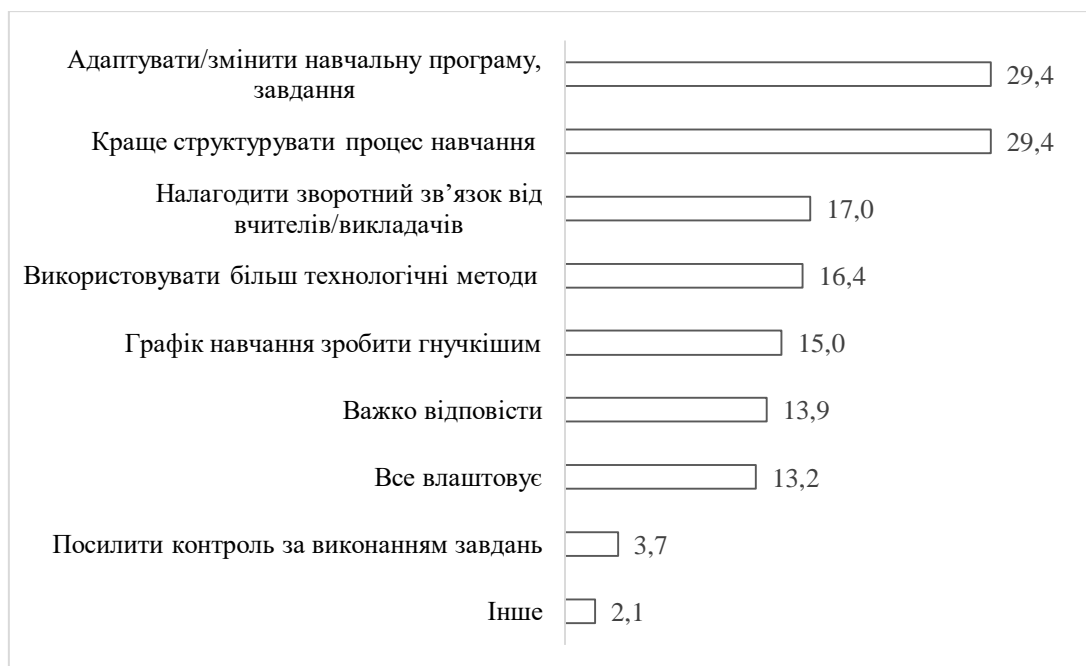

Рис. 5. Розподіл відповідей на запитання: "Що Ви хотіли б покращити?", N=5295, %

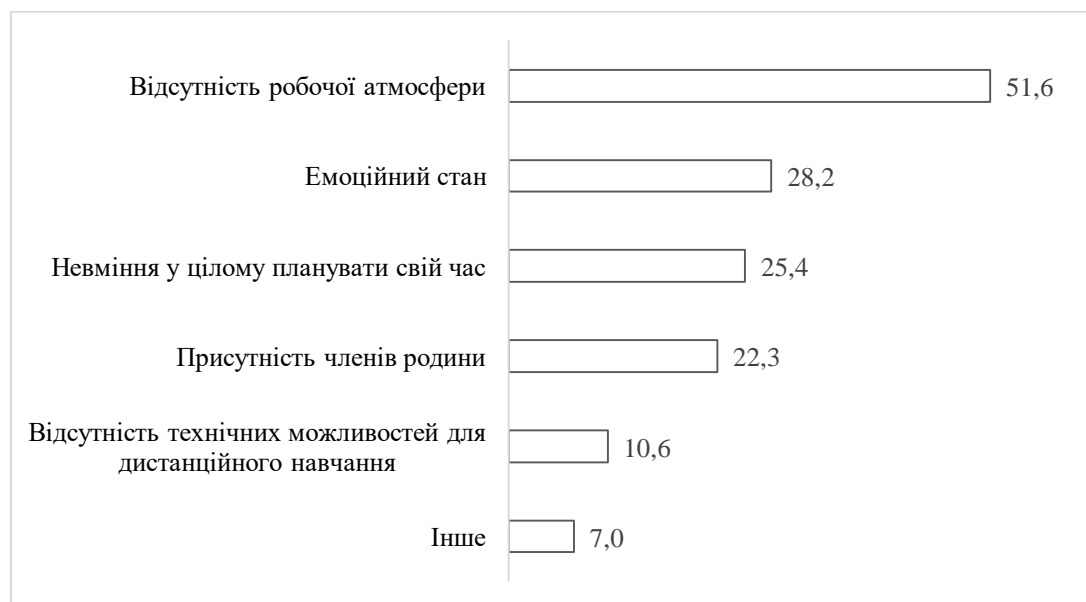
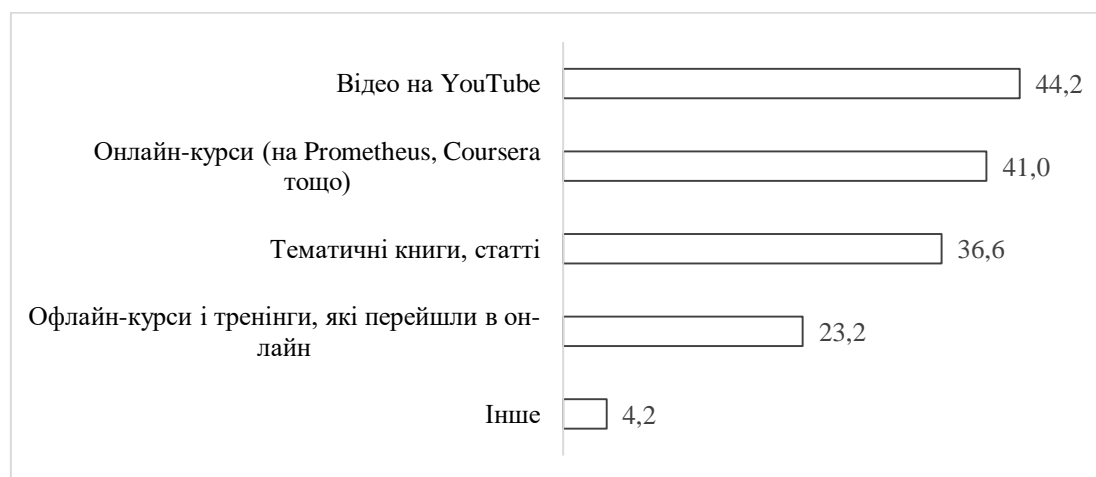

Рис. 6. Розподіл відповідей на запитання: "Що Вам заважає?", N=1566, %

Серед U-репортерів, які займаються неформальною освітою, 44,2% застосовують для цього відео на YouTube; онлайн-курси (на Prometheus, Coursera тощо) – 41%; тематичні книги, статті – 36,6%; офлайн-курси і тренінги, які перейшли в он-лайн, – 23,2%; інше – 4,2% (рис. 7).

**Рис. 7. Розподіл відповідей на запитання:
“Як саме займаєтесь неформальною освітою?”, N=1573, %**

Отже, 55,1% U-репортерів під час карантину навчаються за допомогою Google Classroom, Moodle, Microsoft Teams, у 48,4% заняття проводяться он-лайн через Skype, Zoom. Про те, що вчителі/викладачі перевіряють виконання завдань кілька разів на тиждень чи щотижня, зазначили 47% респондентів. На думку 66% опитаних, порівняно зі звичним навчальним процесом, навантаження під час дистанційного навчання збільшилося. Такий режим не подобається 60,7% U-репортерам. Серед молоді, якій цей режим подобається, позитивним аспектом найчастіше зазначали гнучкий графік навчання – 52,1%. На думку 29,4% респондентів, варто краще структурувати процес навчання, а також адаптувати чи змінити навчальну програму й завдання. У цілому вдається організувати себе для дистанційного навчання 69,9% U-репортерам; серед опитаних, кому не вдається, 51,6% зазначили як причину відсутність робочої атмосфери.

Серед опитаних школярів 74,4% повідомили, що батьки не допомагають їм опанувати навчальний матеріал. При цьому 12,8% хотіли б, щоб батьки більше допомагали їм під час дистанційного навчання; не хотіли б – 81,1%.

Серед тих U-репортерів, які вже не навчаються, переважна більшість займається чи планує займатися неформальною освітою протягом карантину; значна частка використовує для цього відео на YouTube (44,2%) та онлайн-курси (41%).

Опитування “Енергетика”. Опитування проводилося 29 квітня – 5 травня 2020 р. в партнерстві з ГО “Екодія”. У ньому взяли участь 9837 U-репортерів віком 14–34 роки. Метою опитування було визначення обізнаності молоді щодо енергетики

в Україні. Результати опитування будуть використані в просвітницькій інформаційній кампанії щодо розвитку енергетики в Україні, а також в адвокаційній кампанії щодо популяризації використання “зеленої”, альтернативної енергетики.

Серед опитаних U-репортерів 45% повідомили, що вони знають, з яких джерел виробляється електроенергія в Україні; частково знають – 43,8%; не знають цього – 11,2% (N=9837).

Чим старшими є респонденти, тим частіше вони ствердно відповідають на це запитання: 14–17 років – 39,3%, 18–19 років – 39,8%, 20–24 роки – 44,4%, 25–34 роки – 50,9%.

Серед чоловіків частіше, ніж серед жінок, відповідають ствердно (69,6% vs 37,4%), а серед жінок – обирають варіант “частково” (49,2% vs 26,1%) чи відповіли заперечно (13,4% vs 4,3%).

Переважна більшість респондентів найбезпечнішими для довкілля вважає вітрові та сонячні електростанції – 81,8%; гідроелектростанції – 14,1%; атомні – 7,8%; теплові – 2,8%; важко відповісти – 3,9% (рис. 8).

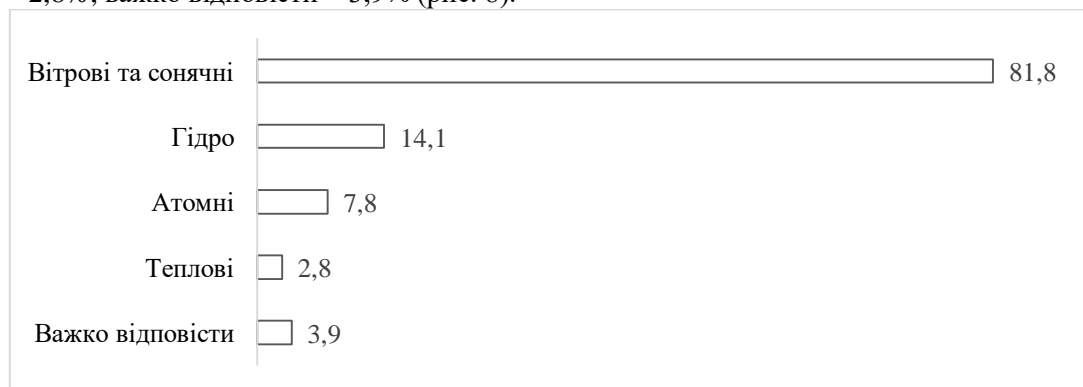

Рис. 8. Розподіл відповідей на запитання: “Які із зазначених електростанцій Ви вважаєте найбезпечнішими для довкілля?”, N=9563, %

Середня оцінка молоддю своїх знань з теми енергетики в Україні – 4,9; за шкалою від 1 до 10, де 1 – зовсім нічого не знають, а 10 – експерти щодо цієї теми (N=9491). Серед чоловіків вище, ніж серед жінок, оцінювали свій рівень знань (5,8 vs 4,7).

На запитання про те, до кого молоді люди прислухалися б щодо теми розвитку енергетики в Україні, відповіді розподілилися таким чином: міжнародні організації – 52,1%; урядові організації – 22,8%; спеціалізовані інтернет-видання – 18,1%; громадські організації – 16%; лідери думок, кумири – 7,3%; близьке оточення (батьки, родичі, друзі) – 5,1%; інше – 1,3%; важко відповісти – 0,3% (рис. 9).

Чим молодшим є вік респондентів, тим частіше вони повідомляли, що прислухалися б до урядових організацій: 14–17 років – 29,7%, 18–19 років – 28,3%, 20–24 роки – 22,4%, 25–34 роки – 17,8%.

Отже, серед U-репортерів 45% повідомили, що вони знають, з яких джерел виробляється електроенергія в Україні; частково знають – 43,8%; не знають цього – 11,2%.

Найбезпечнішими для довкілля вважають вітрові та сонячні електростанції 81,8% респондентів. Середня оцінка молоддю своїх знань щодо енергетики в Україні – 4,9 за шкалою від 1 до 10. Щодо розвитку енергетики в Україні, молоді люди прислухалися б до міжнародних організацій – 52,1%; урядових організацій – 22,8%; спеціалізованих інтернет-видань – 18,1%; громадських організацій – 16%.

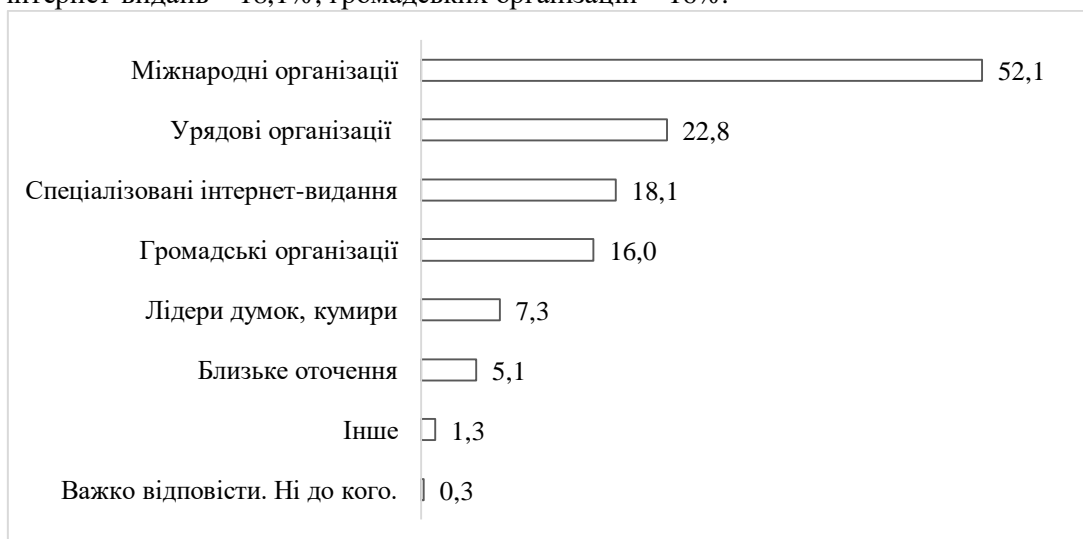

Рис. 9. Розподіл відповідей на запитання: “До кого Ви прислухалися б щодо теми розвитку енергетики в Україні?”, N=9290, %

Опитування “Реформа інтернатів”. Опитування проводилося 7–12 травня 2020 р. спільно з Офісом Уповноваженого з прав дитини. У ньому взяли участь 6896 U-репортерів віком 14–34 роки. Результати опитування будуть використані для вдосконалення комунікаційної кампанії щодо реформи інтернатів.

Переважає більшість U-репортерів (65,1%) зазначила, що не має знайомих/друзів з інтернатних закладів; мають – 21%; можливо, такі люди є в їхньому оточенні, але вони про це не знають – 12,8%; самі виховуються чи є випускниками інтернату – 1,2% (рис. 10).

За віком розподіл опитаних, які мають знайомих/друзів з інтернатних закладів, є таким: 14–17 років – 19,2%, 18–19 років – 21,5%, 20–24 роки – 20,2%, 25–34 роки – 24,4%.

Серед респондентів, які виховуються чи є випускниками інтернатного закладу, оцінили свій рівень задоволення якістю освіти в цьому закладі на 3,5 бала за шкалою від 1 до 5, де 1 – зовсім незадоволені, а 5 – повністю задоволені (N=79). U-репортери, у яких є такі знайомі чи друзі, оцінили їхній рівень задоволеності якістю освіти в інтернатному закладі на 2,8 бала за такою ж шкалою від 1 до 5 (N=1406).

Понад половину опитаної молоді (55,2%) переконані, що якщо дитина залишилася без батьків, то вона має жити у родичів; у прийомній родині – 34%; у дитячому будинку сімейного типу – 19,7%; в інтернаті – 3,9%; залежно від обставин/ситуації, де дити-

ні буде краще/комфортніше (кращі умови, краще ставлення, де дитина побажає, обире сама) – 3,8%; важко відповісти – 0,5% (рис. 11).

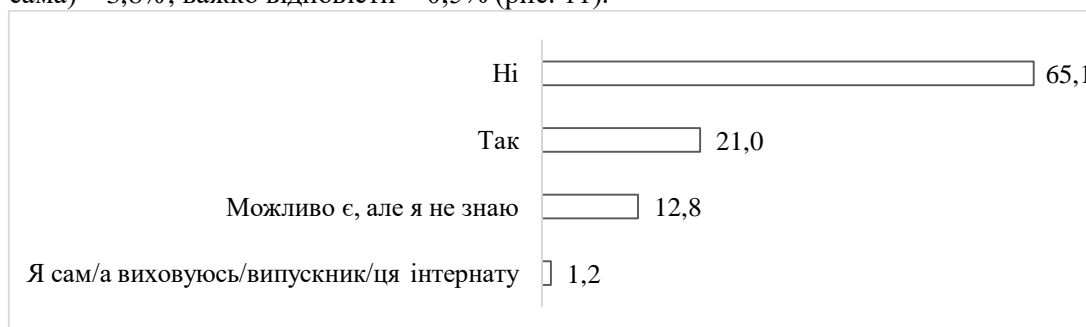

Рис. 10. Розподіл відповідей на запитання: “Чи маєте Ви знайомих/друзів з інтернатних закладів?”, N=6896, %

Чим молодшими є U-репортери, тим частіше вони повідомляють, що в такому випадку дитина має жити у родичів (14–17 років – 60,9%, 18–19 років – 56,4%, 20–24 роки – 54,5%, 25–34 роки – 49,8%), а чим старшими – що вона має жити у прийомній родині (14–17 років – 32,1%, 18–19 років – 33,3%, 20–24 роки – 34,9%, 25–34 роки – 36%).

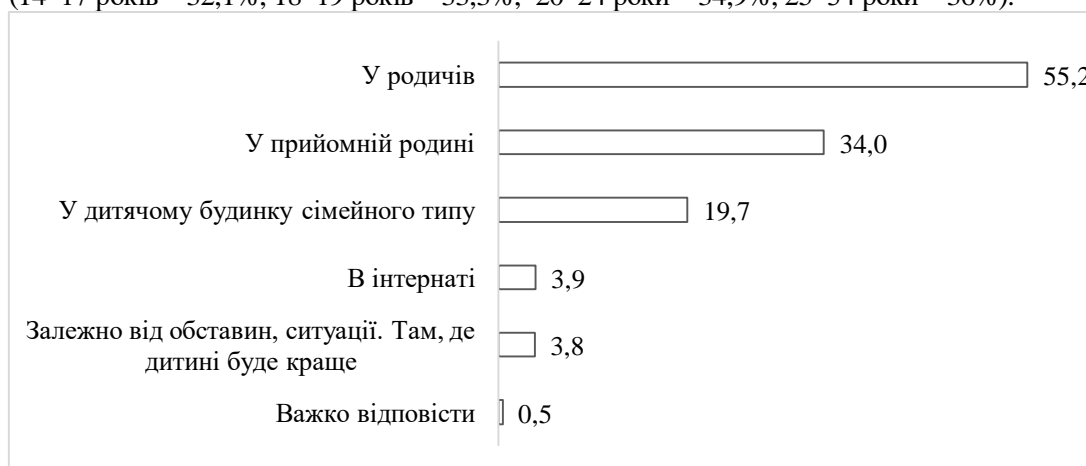

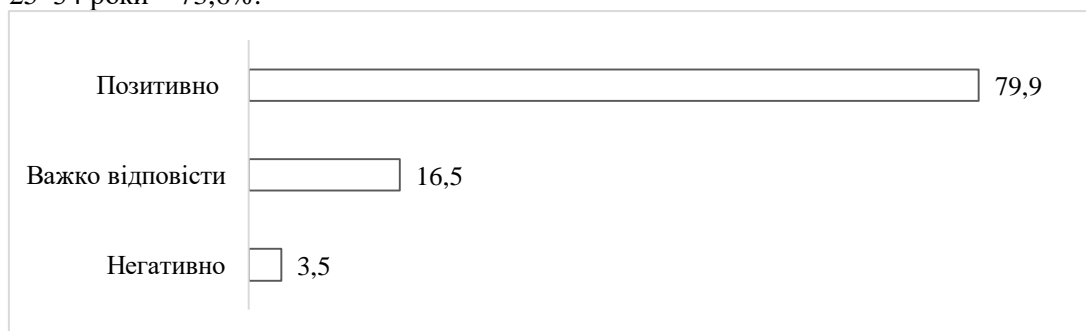
Рис. 11. Розподіл відповідей на запитання: “На Вашу думку, якщо дитина залишилася без батьків, де вона має жити?”, N=6659, %

Переважній більшості U-репортерів (83,9%) не було відомо про реформу інтернатних закладів раніше, щось чули – 9,6%, знали про неї – 6,4% (N=6624).

Після попереднього запитання всім респондентам надсилалася коротка інформаційна довідка про те, що реформа інтернатних закладів спрямована на підтримку родини, щоб батьки не опинялися в таких умовах, які змушували б їх віддавати дитину до інтернату. Суть реформи – у створенні таких умов і послуг для сімей та дітей у громадах, які є необхідними, щоб дитина виховувалась у родині. Якщо для дитини

небезпечно проживати зі своїми батьками, вона має бути усиновлена або влаштована в сімейну форму виховання. Далі ставилося запитання: “Як Ви ставитеся до реформи інтернатних закладів?”, на що 79,9% опитаної молоді відповіли, що ставляться позитивно (позитивно – 31%; скоріше, позитивно – 48,9%); важко відповісти – 16,5%; негативно (скоріше, негативно – 2,6%; негативно – 0,9%) – 3,5% (рис. 12).

Віковий розподіл U-репортерів, які ставляться до реформи інтернатних закладів позитивно, є таким: 14–17 років – 83,5%, 18–19 років – 80,2%, 20–24 роки – 80,6%, 25–34 роки – 73,6%.

**Рис. 12. Розподіл відповідей на запитання:
“Як Ви ставитеся до реформи інтернатних закладів?”, N=6425, %**

Отже, 65,1% U-репортерів не мають знайомих/друзів з інтернатних закладів; мають – 21%; можливо, такі люди є в їхньому оточенні, але вони про це не знають – 12,8%; самі виховуються чи є випускниками інтернату – 1,2%. Серед опитаних, які виховуються чи є випускниками інтернатного закладу, оцінили свій рівень задоволення якістю освіти в цьому закладі на 3,5 бала (за шкалою від 1 до 5); респонденти, у яких є такі знайомі чи друзі, оцінили їхній рівень задоволеності на 2,8 бала за такою ж шкалою. На думку 55,2% опитаної молоді, якщо дитина залишилася без батьків, то вона має жити у родичів; у прийомній родині – 34%; у дитячому будинку сімейного типу – 19,7%; в інтернаті – 3,9%. Не було відомо про реформу інтернатних закладів раніше 83,9% U-репортерів. Після отримання інформації про реформу 79,9% респондентів відповіли, що ставляться до неї позитивно.

Більше інформації про проєкт U-Report і результати інших досліджень можна знайти за посиланнями: www.facebook.com/ureportukraine та www.ukraine.ureport.in. Якщо Ви маєте пропозиції щодо опитувань чи пріоритетних тем, які стосуються діяльності Вашої організації та з приводу яких U-Report може провести діалог з великою кількістю молодих людей України, будь ласка, звертайтеся за телефонами +380634563620 (Євгенія Нестеренко), +380931561013 (Світозар Ніцполь), або через email – ureport.ukraine@gmail.com.

Отримано 10.06.20

Received on 10.06.20